



Gemeenten

Bunnik

-

Houten

-

Utrechtse

Heuvelrug

-

Rhenen

-

Vianen/

Vijfheerenlanden

-

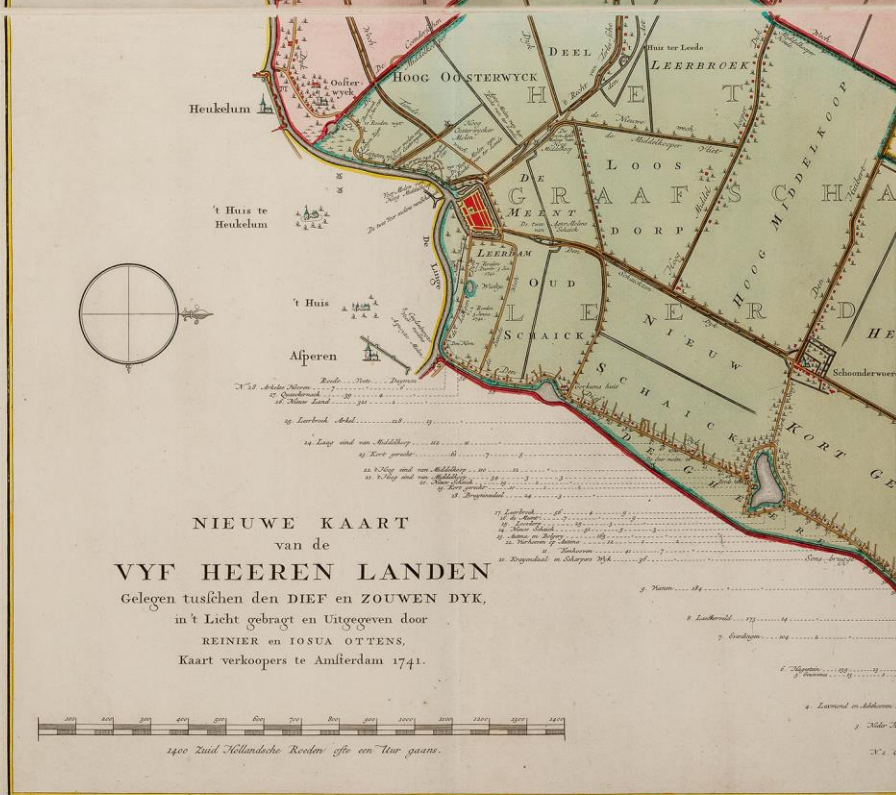
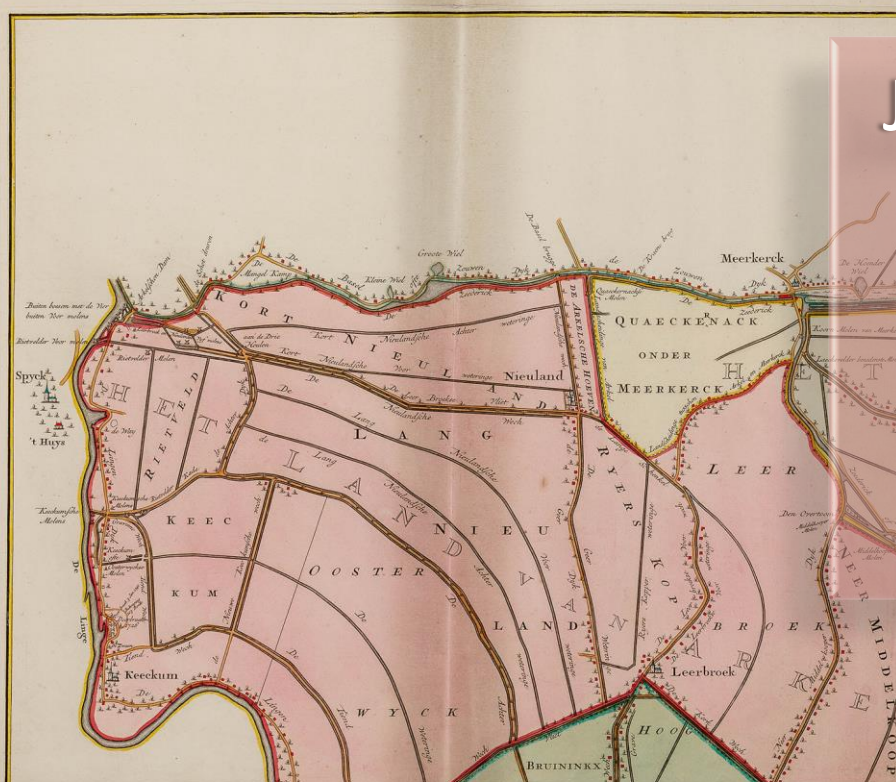
Wijk bij

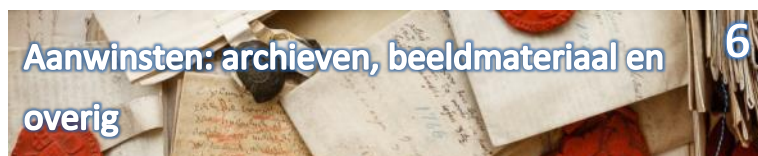
Duurstede



Jaarbericht 2019 van het Regionaal Historisch Centrum

Zuidoost Utrecht





Afbeelding omslag: Kaart van de Vijfheerenlanden door Ottens uit 1741 (Beeldbank Vianen).

Colofon:

Digitale publicatie van het Regionaal Archief Zuid-Utrecht (voorheen: Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht) te Wijk bij Duurstede, maart 2020
Tekst: Ria van der Eerden-Vonk met medewerking van Wietse Bakker, Hein Merkelbach en Herman Postema

Vormgeving: Winfried Leeman

De meeste foto's in dit jaarbericht zijn gemaakt door Hans Dirksen en Winfried Leeman. Daarnaast zijn er enkele afbeeldingen van Ria van der Eerden.

Regionaal Archief Zuid-Utrecht
Karel de Grotestraat 30
3962 CL Wijk bij Duurstede
info@razu.nl
<https://www.razu.nl>

Inleiding

Het RHC Zuidoost Utrecht - sinds kort het Regionaal Archief Zuid-Utrecht geheten - is het geheugen van de gemeenten Bunnik, Houten, Rhenen, Utrechtse Heuvelrug, Vianen/Vijfheerenlanden en Wijk bij Duurstede. De archiefdienst heeft een wettelijke taak op het gebied van beheer, beschikbaarstelling en toezicht. Daarnaast is er een faciliterende taak als kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis. We hebben een almaar groeiende collectie in huis die een betrouwbaar en representatief beeld geeft van de geschiedenis van de regio en het handelen van de aangesloten overheidsorganen.

Om in deze digitale tijd voor onze overheidspartners en het publiek nuttig en interessant te blijven, zetten we de komende jaren een paar grote stappen. Vanaf 2019 voeren we ons nieuwe, vierjarige [beleidsplan](#) uit onder het motto *Vooruit met het verleden*. In 17 actielijnen wordt beschreven welke concrete acties en extra investeringen nodig zijn om onze missie waar te maken.

De fysieke bewaarplaats krijgt een digitale evenknie in het e-depot. In de aanloop naar de realisatie daarvan is dit jaar de markt verkend en een projectplan gemaakt voor een tweejarige e-depotpilot van het RHC samen met twee gemeenten. De aanstelling van een eerste informatieadviseur bleek in een duidelijke behoefte te voorzien. Omdat het online publiek steeds belangrijker wordt, is onze verouderde website geheel vernieuwd. Voor een goede dienstverlening op afstand is dat essentieel.

Gelukkig nam de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden in 2019 het besluit om toe te treden tot onze gemeenschappelijke regeling. Dat betekent meer draagkracht en slagkracht voor de archiefdienst. De collectie, het werkgebied en het aantal inwoners nemen flink toe, terwijl ook de personeelsformatie en het jaarbudget stijgen. In 2020 begint voor ons een nieuwe fase. Die gaan we in onder de nieuwe naam Regionaal Archief Zuid-Utrecht, af te korten tot RAZU.



Op het Nationaal Archief in Den Haag staat eind 2019 100 strekkende meter oud archief van Leerdam en Zederik klaar voor de verhuizing naar Wijk bij Duurstede

De collectie online

- Archieven

Van alle besturen van de dorpen, steden en kerken uit ons werkgebied zijn in 2019 de notulen vóór 1811 gedigitaliseerd en online gezet op archieven.nl, het algemene portal van De REE Archiefsystemen. Vanaf 2020 is dit portal geïntegreerd in de nieuwe website van het RHC, razu.nl. In januari 2019 is de Digitale Charterbank Nederland gelanceerd, waarin ruim 1.000 van onze charters of oorkonden zijn opgenomen. Eind 2019 is het RHC begonnen met het plaatsen van scans van deze belangrijke bronnen voor de middeleeuwse geschiedenis op zijn eigen site, met speciale aandacht voor de zegels.



Vanwege de bescherming van persoonsgegevens en auteursrechten bleek het niet mogelijk om de als eerste gedigitaliseerde bouwvergunningen van Cothen, Langbroek en Wijk bij Duurstede al aan de veel geraadpleegde verzameloegang tot alle inmiddels bijna 62.000 bouwvergunningen van het RHC op internet te koppelen. Dit wordt pas na anonimisering mogelijk.

Er kwamen vorig jaar 26 nieuwe toegangen en 11 fors gewijzigde toegangen online beschikbaar. Daarnaast verschenen maar liefst 243 nieuwe nadere toegangen (indexen, regesten en transcripties), deels vergezeld van scans van de originele documenten. Het grootste deel betrof de

[charters](#) van het Wijkse Ewoud en Elisabeth Gasthuis.

- Beeldmateriaal en boeken
Aan de beeldbank werden meer dan 6.600 afbeeldingen van allerlei soort toegevoegd, waardoor het totaal aantal gepubliceerde digitale beelden eind 2019 op 31.631 uitkwam. Hiervan zijn enkele honderden auteursrechtelijk afgeschermd.

Drieëneenhalf jaar na de start begin 2016 kon het door twee vrijwilligers gedragen project worden afgerond waarbij alle afbeeldingen van groot formaat uit de 13 Topografisch-Historische Atlassen zijn beschreven en gefotografeerd. In totaal gaat het om ruim 6.500 kaarten, prenten, tekeningen, foto's, affiches en dergelijke die nu voor het eerst goed digitaal [vindbaar](#) zijn.

Aan de digitale bibliotheekcatalogus zijn vorig jaar 228 titels toegevoegd, zodat de teller op meer dan 10.400 boeken en tijdschriftenseries kwam te staan.



Medewerker Herman Postema bij het voorbereiden van het scanproject voor de oudste bestuursnotulen

Veel tijd is gestoken in het maken van een geheel nieuwe website, die op 1 februari is opgeleverd op het webadres www.razu.nl. De nieuwe website is toegankelijker, mooier en biedt via de centrale zoekfunctionaliteit bezoekers direct de mogelijkheid om binnen alle onderdelen van de collectie te zoeken. Met de nieuwe site zijn de beeldbank en gedigitaliseerde kranten overgezet naar MaisFlexis. Hiermee wordt bespaard op de kosten en krijgen bezoekers onze hele (digitaal toegankelijke) collectie op eenzelfde manier te zien. De oude website blijft nog een tijd draaien in verband met de migratie van de kranten en de nadere toegangen.



Ad van Bommel en Winfried Leeman bij het fotograferen van groot formaat afbeeldingen uit de Topografisch-Historische Atlassen in de archiefbewaarplaats



Aanwinsten

- Archieven

Het RHC Zuidoost Utrecht verwerft interessante archieven en collecties van particuliere organisaties en personen om ze aan het publiek ter beschikking te stellen. In 2019 is 42 strekkende meter aan dergelijke niet-overheidsstukken geschonken of langdurig in bruikleen gegeven. Daarbij waren tien geheel nieuwe archieven en collecties¹, waaronder het archief van de [Bridgeclub Rhenen](#) (1969-2015), van het [Comité Rhenus Zuiver](#) (1982-1986), van de [Brandweer Maarn-Maarsbergen](#) (1939-2018), van de Houtense Stichting [Zwembad de Trip](#) (1962-1997) en twee familiearchieven, De Leeuw c.s. en Van Schaik-De Kruijf.

Daarnaast kwamen er aanvullingen op twintig al aanwezige bestanden. Het belangrijkste waren de toevoegingen aan het archief van de [Nederlands Hervormde Gemeente Hagestein](#) (1563-2003) en aan dat van de [Stichting Valkenheide](#) te Maarsbergen (1908-2012).

Ook konden weer de nodige losse stukken over de hele regio aan de Collectie Losse Aanwinsten worden toegevoegd. Daarbij waren stukken over de [sanering van de melkhandel](#) in Wijk bij Duurstede (1936-1971), over de R.K. Lagere Landbouwschool



Kees de Leeuw draagt een teruggevonden diaconieregister uit de 18de eeuw van de Nederlands Hervormde gemeente Hagestein over aan het RHC

¹ Hierbij zijn de ongeveer 36 particuliere archieven van Vijfheerenlanden buiten beschouwing gebleven. Ze zijn wel in omvang en aantal meegeteld.

't Goy (1945-1973) en over [GroenLinks](#) op de Utrechtse Heuvelrug (1997-2008).

De aanwas aan overheidsarchief bedroeg 498 meter. Veruit het meeste daarvan (380 meter) betrof de archieven van de rechtsvoorgangers van de nieuwe deelnemer Vijfheerenlanden. Eind november 2019 werden vanuit Den Haag, Gorcum, Leerdam en Meerkerk de oudste archieven uit de jaren 1442 tot ca. 1930 naar Wijk bij Duurstede verhuisd. De gemeente Utrechtse Heuvelrug droeg 115 meter aan bouwvergunningen over van Driebergen-Rijsenburg en Maarn uit de periode 1905-2005. Daarmee zijn alle papieren bouwvergunningen tot 2006 van de Utrechtse Heuvelrug bij het RHC te vinden.



Twee rolcontainers met archiefdozen van Vijfheerenlanden staan tijdelijk op de studiezaal tijdens de verhuizing in november 2019

- Beeldmateriaal

De collectie beeldmateriaal van het RHC Zuidoost Utrecht bevat zowel fysieke als digitale afbeeldingen, en zowel stilstaand als bewegend beeld. Het geheel is zoveel mogelijk verdeeld over Topografisch-Historische Atlassen (THA's) per plaats of gemeente.



Restauratie van de waterpompen op de Markt in Wijk bij Duurstede

In 2019 zijn ruim 1.100 beelden over en uit de hele regio verworven. Vooral foto's, maar ook allerlei soorten kaarten, prenten, tekeningen, prentbriefkaarten, films en kalenders. Een aparte vermelding verdient de schenking van een nieuw ingekleurde, originele wapenkaart uit 1770 voor op de studiezaal. Bijzonder waren ook twee nieuwe films over Langbroek en Wijk bij Duurstede en een groepsfoto uit omstreeks 1900 van de Christelijke jongelingen-vereniging Obadja uit Vianen.

In opdracht hebben onze twee vaste fotografen, Hans Dirksen en Winfried Leeman, 475 foto's gemaakt van verschillende activiteiten van het RHC in 2019, maar ook van onder meer een zomerse jubileumwielerronde in het versierde Schalkwijk, het lage water in de rivier de Lek rond de jaarwisseling, de Kerstmarkt met schaatsbaan en de restauratie van de pompen op de Markt in Wijk bij Duurstede, en het evenement 'Living History: Van Romein tot hippie' bij Huis Doorn. Voor het eerst zijn hierbij foto's gemaakt met een drone.



De haven van Wijk bij Duurstede gefotografeerd met een drone



Kasteel Hardenbroek in Driebergen

- Overig

Aan de bibliotheek- en documentatiecollecties werden door schenking en aankoop weer zo'n 150 nieuwe items toegevoegd. Daarbij waren verschillende interessante aanvullingen op de Documentatie Rhenen over de Cuneratoren uit 1935-1937 en over de wederopbouw in en na de Tweede Wereldoorlog.



Opvoering van het Klank en Lichtspel
in de Wijkse binnenstad

Volgende pagina (aanwinsten)

Links: het familiearchief Van Schaik-
de Kruijf;

Midden boven: de schenking van een
aanvulling op het archief van
Valkenheide

Rechts boven: de verhuizing van
bouwvergunningen uit Utrechtse
Heuvelrug

Onder: de wapenkaart uit 1770





Evenement 'Living History: Van Romein tot hippie' bij Huis Doorn

Collectiebeheer en -behoud

- Inventarisatie

In 2019 zijn de toegangen op vier grote overheidsarchieven geheel herzien. Het betrof de archieven van het [Gemeentebestuur Amerongen](#) uit de periode 1936-2005 en van het [Gemeentebestuur Doorn](#) uit 1934-2005. Alle stukken zijn opnieuw genummerd, de beschrijvingen zijn deels gewijzigd, en vele onregelmatigheden zijn verholpen. Ingrijpend was ook het overhevelen van de stukken uit de jaren 1815-1851 vanuit het archief van het [Stadsbestuur Rhenen](#) (1337-1851) naar het archief van het [Gemeentebestuur Rhenen](#) (1852-1925). Hierdoor is een betere scheiding in 1815 ontstaan, waarbij ook de indeling en vele beschrijvingen zijn aangepast.

De toegankelijkheid van de ruim 10.000 [Bouwvergunningen Doorn](#) (1905-2005) ging aanzienlijk vooruit door het toevoegen van extra informatie over onder meer de architect.



Lucas Oosterwijk aan het werk met de Doornse bouwvergunningen

Aan het eind van het jaar konden de aanvullingen van Vijfheerenlanden worden verwerkt in de [Notariële Archieven](#) (1620-1935), de [Dorpsgerechten](#) (1505-1811) en de [Collectie Doop-, Trouw- en Begraafregisters](#) (1597-1811).

Wat de particuliere archieven betreft, kwamen nieuwe toegangen gereed op het archief van het [Groene Kruis](#) Langbroek-Cothen (1914-1984), het [Comité Rhenus Zuiver](#) (1982-1986), de [Vereniging voor Volksonderwijs Leersum](#) (1927-1984) de [Natuurbeschermingswacht Doorn](#) (1947-1965), de [Werkgroep voor Muziek Doorn](#) (1959-2002), de [Oranjevereniging Driebergen-Rijsenburg](#) (1975-1998), de [Doornse Woningstichting](#) (1968-1999), de [Stichting Jumelage](#) Wijk bij Duurstede-Jicin (1996-2006), de Collectie [Nol Kroon](#) (1926-1997), de Stichting [Valkenheide, inclusief Beukenrode en De Schutsluis](#) (1908-2012), de [Stichting Buitenlandse jongeren Driebergen-Rijsenburg](#) (1986-1995), de [Stichting Beiaard Cuneratoren](#) (1996-2017), de [Bridgeclub Rhenen](#) (1969-2015), de [Samenwerkende Rijsenburgse Winkeliers](#) (1971-1996), de [Christelijk Gemengde Zangvereniging Euphemia](#) te Odijk (1951-2005), de [Vrijwillige brandweervereniging Maarn-Maarsbergen](#) (1939-2018) en O.T. de [Villiers Rooseboom en verwanten](#) (1882-2003).

Behalve aan het toegankelijk maken van deze 17 meest kleine archieven, is in 2019 ook gewerkt aan het verbeteren en verwerken van aanvullingen



Document uit het archief Rooseboom

op 7 andere particuliere archieven. Het belangrijkste daarvan was het samenvoegen en herzien van de twee toegangen op de archieven van het [Ewoud en Elizabeth Gasthuis](#) uit Wijk bij Duurstede (1394-1993). Eind 2019 waren nog maar 21 (particuliere) archieven geheel zonder enige vorm van toegang. Door de vele nieuwe archieven van Leerdam en Zederik liep de achterstand echter weer op tot 64 of 11%.

Op 243 inventarisnummers uit twaalf van onze archieven zijn door vrijwilligers nadere toegangen in de vorm van een volledige transcriptie of een regest gemaakt. Behalve veel charters van het Wijkse gasthuis, waren hierbij ook twee registers met civiele vonnissen van het Wijkse stadsgerecht uit de jaren 1578-1655 en drie Houtense bevolkingsregisters uit 1880-1933.



De fotowerkgroep Houten

Het omvangrijke meerjarenproject waarbij vanaf 2016 alle dertien collecties afbeeldingen (de THA's) van een globale catalogus zijn voorzien en alle afbeeldingen van groot formaat zijn beschreven en

gefotografeerd, is eind 2019 voltooid met als hekkensluiter het beeldmateriaal van Vianen, Hagestein en Everdingen. Twee vrijwilligers speelden hierbij een onmisbare rol.

De beschrijving van de vele klein-formaat-foto's en negatieven is in 2019 gestaag voortgezet.

In Wijk bij Duurstede werkten individuele vrijwilligers aan de foto's van Amerongen, Driebergen-Rijsenburg, Langbroek en Wijk bij Duurstede. Een nieuwe Houtense werkgroep beschreef maar liefst 7.000 foto's uit de THA Houten, Schalkwijk en Tull en 't Waal. In Rhenen werd de gedigitaliseerde negatievencollectie van Cord Otting uit de jaren 1968-2004 verder beschreven.

Met de inventarisatie van ruim 4 meter Documentatie Vianen (ca. 1970-2018) werd ook de laatste van de veertien documentatiecollecties van het RHC toegankelijk. In deze verzamelingen zijn per plaats of gemeente krantenknipsels, aantekeningen, folders en dergelijke ondergebracht die de moeite van het bewaren waard zijn.



Veel van de archieven van Vijfheerenlanden worden na de verhuizing beter verpakt. Bovendien is begonnen met de schaderegistratie van de stukken

- Depotbeheer & materiële zorg

In de archiefbewaarplaats in Wijk bij Duurstede bevindt zich nu ongeveer 4,5 strekkende kilometer aan collectie. De bezettingsgraad steeg tot 79%, vooral door de verhuizing van de eerste 400 meter archief van Vijfheerenlanden en de laatste bouwvergunningen van Utrechtse Heuvelrug. Ongeveer 21% van de totale capaciteit van 5.755 meter planklengte is nog vrij.

In 2019 is in kaart gebracht hoeveel papieren archief de komende 10 jaar nog te verwachten is van de zes deelnemende gemeenten. Geschat wordt dat de papieren collectie van het RHC tot zo'n 7 strekkende kilometer zal groeien. Dit is zonder de aanwas aan particuliere archieven.

Ongeveer 500 meter archief is in 2019 geëtiketteerd. Twee vrijwilligers zorgden daarmee voor een grote inhaalslag. Begonnen is ook met het in betere omslagen en dozen verpakken van de archieven van Vijfheerenlanden.



Vrijwilliger Tiny de Rooij (links)

Een afschrift van de
geboorteakte van O.T. de
Villiers Rooseboom uit 1884





50
Compareerde van Dyck van Rosendaell Stadtholder vande Leenen gehoorende
aenden Hoogen Huijs. Lede, en Mr. Godinwyck van Ommeren Hoofd Schout en Huijsmt. der Stadt Wyck
te Dierstede, te kennen gavede dat de heer en Mr. Gerbrandt Schagen is komen te overlijden, de welke op den 13^{en}
july 1662 vande voorgaende Stadt, door vanden Welgemelte Huijs Lede, ten bevoere van Ewout en Elijabete
Gasthuys tot Wyck te Dierstede teken ontfangen hadde, soekere camp lants gint. Zesmoyscamp groot ontrent vyf
morgen gelogen inden Rospel van Londen Maetschap Meerton en Ample van Nederbotuwe, daer oostwaert Jasper
van Hattum, of nu Jan Marten, wonende in de Merganck, West de Homoyinse straat, en Noorden het Convent van
Merendaell, ofte wie daerom is teken ontfangen soede mogen wesen, ginde een Leengoet, Leenroofigh aende
Welgemelte Huijs Lede. Voorsoeckende den Comparant Vermits overlijden van gemelte Mr. Gerbrandt Schagen
dat Jan Ed: in voorsz: qualiteit, te Stadt den voorsz: camp lants ten bevoere want voorsz: Gasthuys mocht worden
beloent, Welck bilick verzoek aengemerct, soo heeft gemelte Stadtholder met bewijs van ondergind:
leenmannen den voorgemelten H: en M. Godinwyck van Ommeren met den voorsz: camp lants, gelijck
deselwe hier voren bepaectien byt ghevecht secht, verlijdt en beloent van bevoere van Ewout en Elijabete
Gasthuys tot Wyck, gelijck in de in op als voren daer mede waerd verlijdt en beleent bij desen te halven
en hebben gedaen, ten Zutpensen rechten, te verhoer gwaerden
en maenichmael als. met secht versekiert en ledigh word
meester Godinwyck van Ommeren in sijne vanse kresen qualiteijt
in trouwe gedaen, en wijders belooft nae te komen te gine en
schuldig is, en behoort te doen, Voorbehoudens den principalen
rechten, doen dit geschiede waren hier bij over en een als man
vordlis van Triest. In oorkonde der Waerheit, heeft gemelten
Huijs Lede, een desen openen brief gerangen gegeven inden
A, op den sesentwintigsten daek vande Maendt October

In kennisse van mij
D. V. Rosendaell
1705. Signe.

Eind 2019 is gestart met het digitaliseren van charters. Met
speciale verlichting worden de lakzegels zo duidelijk mogelijk
gefotografeerd

Toezicht en advisering

Als archiefdienst voert het RHC een aantal wettelijke en bovenwettelijke taken uit. Zo heeft het een belangrijke rol in de uitvoering van de wet revitalisering generiek toezicht waarin nauw wordt samengewerkt met de provinciale toezichthouder. Ook voeren we inspecties uit in het kader van de archiefwet en de bijbehorende archiefverordeningen van onze gemeenten. Met dit tweevoudige toezicht houdt het RHC de gemeenten binnen de kaders van de archiefwet- en regelgeving en kan het direct aan de gemeentebesturen rapporteren.

Natuurlijk willen de gemeenten niet alleen horen wat ze fout doen, maar ook advies krijgen over verbeteringen. De adviesrol van het RHC lag tot 2019 bij de archiefinspecteur. Door de toenemende digitalisering en complexere inspecties is besloten om een parttime adviseur digitale informatie aan te stellen, die de advieswerkzaamheden grotendeels heeft overgenomen. Zo heeft de adviseur het afgelopen jaar gewerkt aan standaarden voor beleid, bijeenkomsten georganiseerd en een opzet gemaakt voor de interne controle van ICT-systemen op duurzame opslag van belangrijke informatie.

Vooruitlopend op de verkorting van de overbrengingstermijn naar 10 jaar zijn de papieren archiefbestanden van onze zes gemeenten in kaart gebracht die voor overbrenging naar de archiefbewaarplaats in aanmerking komen. Hieruit bleek dat er nog ongeveer 3 strekkende kilometer aan permanent te bewaren archief bij de gemeenten is. Het meeste bestaat uit bestuurlijk archief van na 1995 en bouwvergunningen. Op basis van deze inventarisatie maken alle gemeenten een plan om hun papieren archief de komende jaren in een goede, geordende en toegankelijke staat naar het RHC over te brengen. Er kwamen richtlijnen voor de bouwvergunningen, die op een bijeenkomst in juli 2019 werden toegelicht.



De bouwvergunningenbijeenkomst met de gemeenten

In 2019 is gestart met een traject om te komen tot een e-depot, een digitale archiefbewaarplaats voor de nieuwe (digitale) archieven. Begonnen is met een marktverkenning: welke leveranciers zijn er, wat leveren ze en voor welke prijs? Hierbij was het uitgangspunt om een tweejarige pilot (proef) uit te voeren met één of twee van onze gemeenten. Zo kunnen we kennis opbouwen over deze nieuwe taak, kijken wat er allemaal voor nodig is bij het RHC, maar natuurlijk ook bij de gemeenten. Hoe zijn de digitale archieven opgebouwd?



De archiefbewaarplaats van het RHC Zuidooit Utrecht

Wat is de kwaliteit ervan en wat moet er nog aan worden verbeterd? Dankzij de marktverkenning bleek het zowel financieel, technisch als organisatorisch haalbaar om een dergelijke tweejarige pilot vervroegd uit te voeren. In augustus 2019 gaf het bestuur zijn fiat: het RHC gaat in 2020 en 2021 een pilot e-depot draaien. In Wijk bij Duurstede en Vijfheerenlanden vond het RHC twee enthousiaste deelnemers. Samen met deze gemeenten is in het najaar een uitgebreid projectplan geschreven.

Een archiefdienst houdt niet alleen toezicht op gemeenten, maar ook op gemeenschappelijke regelingen in zijn gebied. Deze samenwerkingsverbanden voeren namens gemeenten en provincies taken uit en vallen daarom onder dezelfde wet- en regelgeving. Binnen ons gebied is één, het RHC zelf niet meegeteld, gemeenschappelijke regeling gevestigd: de Regionale ICT-Dienst Utrecht (RID Utrecht). In 2019 is met de RID Utrecht een overeenkomst gesloten over het archieftoezicht, dat wij vanaf 2020 zullen uitvoeren.

Cultuureducatie en dienstverlening

Om de drempel voor het gebruik van de rijke collectie van het RHC te verlagen en de lokale en regionale cultuurhistorie door zoveel mogelijk mensen te laten beleven, wordt projectmatig samengewerkt met andere erfgoedorganisaties, zoals historische verenigingen, musea en comités Open Monumentendag. De Vriendenstichting van het RHC vormt daarbij een onmisbare partner.



Bezoek van Ad van Liempt van de provinciale oorlogsfotoselectiecommissie

In 2019 stonden geen grote projecten op stapel. Wel werd gestaag verder gewerkt aan het boek over de middeleeuwse geschiedenis van het Kromme-Rijngebied voor het herdenkingsjaar 2022. Bovendien is de viering van 75 jaar vrijheid in 2020 voorbereid. Dat gebeurde door te participeren in het project 'Ooggetuigen van onze bevrijding', waarbij 20 mensen die het einde van de Tweede Wereldoorlog hebben meegemaakt

Jong en Bevrijd

OOGGETUIGEN VAN WO II VERTELLEN

22|02|2020
20|06|2020

21|03|2020
07|06|2020

Stads museum Rhenen

STADSMUSEUM WOERDEN

Dit project is een initiatief van Jos Meijls, interviews en teksten, Winfried Leeman, fotografie en Izak van Rij, videografie. Gerealiseerd in samenwerking met Stads museum Rhenen, Stads museum Woerden en Regionaal Archief Zuid-Utrecht. Mede mogelijk gemaakt door:

RAI
gemeente Hoofddorp
Wijk bij Duurstede
Stad Utrecht
75 jaar vrijheid
KUVO

worden geïnterviewd en gefotografeerd voor een publicatie, documentaire en exposities. In het kader van het landelijke project 'De Tweede Wereldoorlog in 100 foto's' stuurde het RHC verschillende foto's uit zijn collectie in voor de selectie van de 50 meest aansprekende foto's in de provincie Utrecht. Vooral die van het in de oorlog zwaar getroffen Rhenen trokken daarbij de aandacht.

Het RHC gaf voor verschillende groepen rondleidingen, nam deel aan de Dag van het Kasteel, adviseerde over de straatnaamgeving en Open Monumentendag in Wijk bij Duurstede en verzorgde in de Maand van de Geschiedenis een lezing over de rolverdeling man-vrouw in de openbare bibliotheek. Op 19 december werd een eindejaarsbijeenkomst voor vrijwilligers en medewerkers georganiseerd, waarbij tevens afscheid is genomen van Els Elenbaas, die als projectleider digitalisering vijf jaar voor het RHC werkte.



Els Elenbaas neemt afscheid van collega's en vrijwilligers

- Dienstverlening

Het bezoek aan de studiezaal was vrijwel gelijk aan dat in 2018: in totaal werden dit jaar 844 bezoeken gebracht. Bezoekers konden in 2019 op maandag tot en met vrijdag terecht van 9.00 tot 17.00 uur zonder afspraken en reserveringen vooraf. De donderdag werd opnieuw het drukst bezocht, gevolgd door de vrijdag. Daarna volgden de woensdag,

maandag en dinsdag. Het vervallen van de zaterdagopenstelling en de verplichte reservering op de eerste twee weekdays had het gewenste effect: de daling in het bezoekersaantal is tot stilstand gekomen en de verdeling over de weekdays is evenwichtiger.



Treinen vol met mensen op het NS-station Rhenen in of rond 1941

De top vijf van meest geraadpleegde archieven op de studiezaal bestond in 2019 uit: de [notariële archieven](#) uit de hele regio tot 1896, het [bestuursarchief Houten](#) 1811-1961, het [bestuursarchief Rhenen](#) 1926-1994, het [hervormde kerkarchief Odijk](#) 1626-2004 en het archief van het [stadsgerecht Vianen](#) uit 1538-1811.

359 individuele bezoekers raadpleegden in totaal 3.338 stukken op de studiezaal (in 2018: 261 bezoekers en 4.192 stukken). Opvallend is de groei van het aantal bezoekers in combinatie met de daling van het aantal aangevraagde stukken. Het RHC leende 744 stukken uit aan de gemeenten en aan derden (in 2018: 1400 stukken).

De ambitie van het RHC om zich steeds meer te ontwikkelen tot een historisch kennis- en informatiecentrum voor de regio, komt tot uiting in vele vragen per e-mail en telefoon. In 2018 is dat voor het eerst bijgehouden. Het aantal verzoeken per e-mail en telefoon die minder dan 15 minuten kostten, bedroeg 1.000 (in 2018: 750). Vooral het aanvragen, anonimiseren en versturen van (digitale) bouwdoSSIers zorgde voor extra drukte. Daarnaast waren er 19 vragen waarvan de beantwoording meer tijd van de studiezaalmedewerkers vroeg (in 2018: 46).

De eigen website is 629.268 maal bezocht, 20% minder dan in 2018 met 752.939 bezoeken. Deze teruggang is waarschijnlijk te verklaren uit het feit dat er minder nieuwe informatie op de website is gepubliceerd en relatief veel aandacht is geweest voor de ontsluiting van onze collectie via archieven.nl. Het aantal bezoeken aan de pagina's van het RHC Zuidoost Utrecht op de website archieven.nl is voor het eerst in beeld gebracht en bedroeg 1.827.436.

Vanaf begin 2016 is begonnen met wekelijkse berichten met foto's op [Facebook](#). Eind 2019 waren er structureel 90 volgers. Het bericht over het [overlijden van verzetsvrouw Loek Caspers](#) in augustus had veruit het grootste bereik. De [digitale Nieuwsbrief](#) is in 2019 één keer aan ruim 600 belangstellenden toegestuurd.

Eind 2019 nam het RHC voor de tweede keer deel aan de landelijke Kwaliteitsmonitor Dienstverlening Archieven. Met een eindcijfer van 8,1

toonden onze fysieke en websitebezoekers zich opnieuw tevreden over de geboden kwaliteit. Zowel het aantal respondenten (54 in plaats van 46) en het cijfer (8,1 in plaats van 8) lagen boven dat van 2017.



Tijdens de eindejaarsbijeenkomst voor vrijwilligers en medewerkers op 19 december 2019 gaf Ad van Bommel uitleg over het vrijwilligersproject waaraan drieënehalf jaar door hem en Winfried Leeman is gewerkt: het beschrijven en fotograferen van alle afbeeldingen van groot formaat uit de collecties afbeeldingen of Topografisch-Historische Atlassen van het RHC. De bijeenkomst vond plaats in de raadszaal van het oude stadhuis van Wijk bij Duurstede



Boven: de website van het RHC is geheel vernieuwd
 Rechts (boven en midden): bezoek en sportexpositie van de Stichting Driebergen-Rijsenburg
 Rechtsonder: Verdeling van goederen van de Nationale inzameling voor Rhenen in 1940

Kerncijfers, bestuurders, medewerkers en vrijwilligers

Totaal collectie eind 2019 (in meters en aantal)	4.558 meter verdeeld over 599 archieven en collecties (exclusief 53 meter bouwvergunningen Wijk bij Duurstede)
Aanwinsten in 2019 (totaal in meters):	540 + 1 + 5 = 546 meter
- Archieven c.a. (in meters)	540 meter
- Beeldmateriaal (in stuks)	1.100 (1 meter)
- Bibliotheek c.a. (in stuks)	228 publicaties (5 meter)
Vernietigd in 2019 (totaal in meters)	13 meter
Resterende depotcapaciteit (in meters en %)	1.197 meter (21%: 5.755 meter in totaal)
Bezoek websites rhczuidoostutrecht.nl + archieven.nl	629.268 bezoeken + 1.827.436 bezoeken
Bezoek studiezaal	844 bezoeken door 359 bezoekers
Geraadpleegde stukken	3.338
Uitgeleende stukken aan gemeenten en derden	744
Aantal klantvragen per e-mail en telefoon in 2019	1.000
Nieuwe en aangevulde toegangen in 2019	43
Archieven en collecties zonder toegang	21 + 43 van Vijfheerenlanden = 64 of 11% (totaal: 599, met THA's en bibliotheken)
Nadere toegangen, gemaakt of aangevuld in 2019	243 (totaal: 1651)
Toegevoegd aan de beeldbank in 2019	6.631 afbeeldingen (totaal: 31.631)
Toegevoegd aan de bibliotheek in 2019	228 titels (totaal: 10.447)
Aantal medewerkers	9 (7 fte)
Aantal vrijwilligers/stagiairs en uren/werkdagen	37 (8.317 uur of 1155 werkdagen van 7,2 uur)

Het bestuur van het RHC Zuidoost Utrecht bestond in 2019 uit:

Dhr. Tjapko Poppens (voorzitter tot 25 april)
Dhr. Hans van der Pas (voorzitter vanaf 25 april)
Dhr. Wouter de Jong (vice-voorzitter tot 25 april)
Dhr. Gilbert Isabella (vice-voorzitter vanaf 21 augustus)
Mw. Erika Spil (tot 21 augustus)
Dhr. Ruud van Bennekom (vanaf 18 december)
Dhr. Hans Waaldijk
Dhr. Jan Pieter Lokker (tot 21 augustus)
Dhr. Sjors Fröhlich (vanaf 18 december)
Mw. Wil Kosterman (vanaf 21 augustus)
Mw. Irmgard Broos (adviseur provincie).

Het bestuur van de Vriendenstichting van het RHC bestond in 2019 uit:

Dhr. Guus Swillens (voorzitter)
Mw. Jeannette van Altendijk (secretaris)
Dhr. Ad van Bommel (vice-voorzitter en penningmeester)
Dhr. Jan van Bergen
Dhr. Kees van Schaik
Dhr. Klaas de Zwaan.

Medewerkers van het RHC in 2019 waren:

Mw. Ria van der Eerden-Vonk (directeur-archivaris);
Dhr. Hein Merkelbach (archieffinspecteur);
Dhr. Wietse Bakker (informatiemanager/adviseur digitale informatie)
Dhr. Herman Postema (projectleider archieven);
Mw. Els Elenbaas-Bunschoten (projectleider digitalisering);
Dhr. Eddy Hinders (medewerker inventarisatie);
Dhr. Dirk Rüter (medewerker inventarisatie);
Mw. Lia Verheij-Smits (medewerker atlas en bibliotheek);
Mw. Marijke Hartog (studiezaalmedewerker).

**Als vrijwilligers en stagiair(e)s werkten in 2019
voor het RHC:**

Dhr. Hans van Aken, dhr. Ton van Alphen, dhr. Ad van Bommel, dhr. Steven Brouwer, dhr. Willem Donselaar, dhr. Wim Eimers, mw. Emmy Görts-van Laere, dhr. Frans Gunther, dhr. Rinus van den Heijkant, dhr. Bert van der Houwen, dhr. Johan van Impelen, dhr. Wim en mw. Ida Kemperman, dhr. William Klaassen, dhr. Peter de Klein, mw. Tineke Kroeze, dhr. Ben van Laar, dhr. Winfried Leeman, dhr. Reijer van der Meijden, mw. Pien van Minnen, dhr. Gerrit van Nieuwenhuizen, mw. Norma Mulder-Mulder, dhr. Lucas Oosterwijk, dhr. Herman Postema, dhr. Harry Rebergen, dhr. Gijs van Roekel, dhr. Tiny de Rooy, mw. Annemieke Rijnke, dhr. Hans Schemmekes, dhr. Sander van Scherpenzeel, mw. Ellen Spaan-de Ree, dhr. Herman Steenman, mw. Els Verhaar, dhr. Cees Verhoef, dhr. Jelle Vonk (stagiair), dhr. Anton van de Weetering en dhr. George Willemsen.



Acht van de negen medewerkers van het RHC eind 2019